

ANALIZA ZMIAN w zagospodarowaniu obszarów morskich i rekomendacje do zmiany PZPPOM

w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni

Gdańsk, 26 listopada 2024

AUTORZY:

Zakład Ekonomiki i Polityki Przestrzennej

Magdalena Matczak

Joanna Pardus

Jakub Turski

Joanna Witkowska

Jacek Zaucha

Zakład Ekologii Wód

Monika Michałek

Zakład Hydrotechniki Morskiej

Helena Boniecka

Agnieszka Gajda

Zakład Oceanografii Operacyjnej

Teresa Moroz-Kunicka

(korekta)

Uniwersytet Morski w Gdyni

Instytut Morski

Spis treści

Wstęp	3
ZAPISY PRAWA STRATEGIE I KONCEPCJE PLANISTYCZNE ORAZ ROZWÓJ STREFY PRZYBRZEŻNEJ	4
TRANSPORT MORSKI	6
POZYSKIWANIE ENERGII ODNAWIALNEJ.....	8
BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE.....	10
INFRASTRUKTURA PRZESYŁOWA.....	10
OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA.....	12
OCHRONA ŚRODOWISKA I PRZYRODY.....	14
RYBOŁÓWSTWO I MARIKULTURA.....	15
POSZUKIWANIE I ROZPOZNAWANIE ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ WYDOBYWANIE KOPALIN ZE ZŁÓŻ	17
DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	19
PORTY I PRZYSTANIE	21
TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA.....	23
OCHRONA BRZEGU MORSKIEGO	25
STAN ŚRODOWISKA MORSKIEGO	27
Załącznik 1. Wykaz pism otrzymanych w odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni	28

Wstęp

Tryb sporządzania, rewizji i zmiany planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej regulują przepisy ustawy z dnia 21 marca 1991 r. *o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej* (Dz.U. z 2022 r. poz. 1125). Zgodnie z art. 37i ust. 1 tej ustawy, plan podlega okresowej ocenie, która powinna odbywać się co najmniej raz na 10 lat. Jednak zdaniem Najwyższej Izby Kontroli konieczne jest co do zasady częstsze dokonywanie rewizji planu, tj. co 5 lat.

Ocena aktualności PZPPOM dokonywana jest przez dyrektora urzędu morskiego, po uzyskaniu informacji od organów opiniujących i uzgadniających w zakresie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru objętego planem i dokonaniu analizy wydanych pozwoleń na wznoszenie sztucznych wysp, urządzeń i konstrukcji, jak i pozwoleń/uzgodnień dot. układania kabli na obszarach morskich (art. 37i ust. 2 i 3 przedmiotowej ustawy). Na tej podstawie powstaje raport o stanie zagospodarowania obszarów morskich przekazywany do ministra właściwego ds. gospodarki morskiej, który podejmuje decyzję o przystąpieniu (lub nieprzystąpieniu) do zmiany planu oraz zakresie niezbędnych zmian. W przypadku zaś, jeżeli konieczność aktualizacji planu zachodzi w wyniku zmiany przepisów prawa, rewizję planu przeprowadza się odpowiednio w zakresie niezbędnym do uwzględnienia tych zmian, a przystąpienie do rewizji planu powinno nastąpić nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zmienionego przepisu prawa.

Na podstawie wykonanej w Raporcie o stanie zagospodarowania analizy, zdaniem autorów należy stwierdzić, że w okresie od przyjęcia PZPPOM, tj. od 2021 r., nie nastąpiły zmiany przepisów prawa, które skutkowałyby koniecznością natychmiastowej rewizji planu. Także zgromadzony w Raporcie materiał planistyczny i informacje o funkcjonowaniu i zagospodarowaniu POM nie stwarzają przesłanek wskazujących na pilną potrzebę zmiany planu.

Z drugiej strony przeprowadzone analizy wykazały szereg zmian w zagospodarowaniu, m.in. w lokalizacji poligonów MW RP, obszarach chronionych itp., jak również zidentyfikowały nową wiedzę. W przyszłości możliwe jest ponadto wyznaczenie nowych morskich obszarów chronionych czy rozpoznanie złóż minerałów. Nie można zatem wykluczyć, że minister właściwy ds. gospodarki morskiej podejmie decyzję o rewizji planu po zapoznaniu się z wnioskami w Raporcie.

Wnioski z Raportu syntetyzujące zmiany w zagospodarowaniu, a także rekomendacje odnośnie do potencjalnych zmian w PZPPOM zostały ujęte w niniejszej Analizie Zmian.

ZAPISY PRAWA, STRATEGIE I KONCEPCJE PLANISTYCZNE ORAZ ROZWÓJ STREFY PRZYBRZEŻNEJ

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie międzynarodowym – pojawił się dokument strategiczny UE Zielony Ład mający wpływ na zagospodarowanie przestrzenne obszarów morskich, ale nie opracowano żadnych nowych dokumentów czy wytycznych odnośnie do metod i sposobów planowania przestrzennego obszarów morskich na poziomie UE czy regionu Morza Bałtyckiego;
- na poziomie krajowym – Zielony Ład jest podstawą do aktualizacji istniejących i tworzenia nowych dokumentów strategicznych; przyjęty został także Program polskiej energetyki jądrowej oraz Strategia produktywności 2030; dokumenty odnoszące się do kwestii energetyki i zmian klimatu są w trakcie aktualizacji;
- przepisy prawa:
 - skutkiem rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 2017 r. *w sprawie szczegółowego przebiegu linii podstawowej, zewnętrznej granicy morza terytorialnego oraz zewnętrznej granicy strefy przyległej Rzeczypospolitej Polskiej* stało się włączenie morskich wód wewnętrznych POM do gmin nadmorskich;
 - procedowana jest zmiana PZPPOM skutkująca wyłączeniem z PZPPOM akwenów objętych planami szczegółowymi.

Uwarunkowania regionalne:

- od momentu przyjęcia PZPPOM zmianie uległy plany i strategie województw nadmorskich, polityki i strategie regionalne, regionalne kontrakty terytorialne, a także część miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów przylegających do linii brzegowej;
- procesy gospodarcze na lądzie cechują się podobną dynamiką jak w okresie przed przyjęciem PZPPOM, z jednej strony przyspiesza rozwój obszarów metropolitalnych, a z drugiej strony postępuje wyludnianie się i rozwój obarczony wadą sezonowości pozostałych części obszarów przybrzeżnych.

Uwarunkowania związane z pojawieniem się nowych międzynarodowych koncepcji planistycznych:

- pojawienie się opracowań naukowych wskazujących na potrzebę wdrożenia koncepcji tzw. Climate smart MSP (CSMSP);
- koncepcja współużytkowania – *maripark*.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma mocnych przesłanek do zmiany PZPPOM, z wyjątkiem obrony narodowej i ochrony środowiska omówionych w osobnych rekomendacjach tego raportu.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- Biorąc pod uwagę rozwój wiedzy na temat MSP – nie ma przesłanek do natychmiastowej zmiany PZPPOM.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - zapewnić ściślejszą koordynację procesów ochrony środowiska morskiego z planowaniem przestrzennym obszarów morskich (PPOM) (koordynacja czasowa i zapewnienie właściwego przepływu informacji);
 - rozważyć zmianę priorytetów PZPPOM – poprowadzenie procesu planistycznego zgodnie z ideą Climate smart MSP (CSMSP), czyli planowania zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, tak by mogło ono elastycznie reagować na zmiany klimatu, osłabiać ich negatywny wpływ i szukać odpowiedzi na wyzwania związane z tymi zmianami;
 - dokonać kompleksowej oceny wpływu PZPPOM na mitygację zmian klimatycznych i zmniejszanie strat w wyniku adaptacji do katastrofalnych zdarzeń wywołanych zmianami klimatu;
 - dokonać obliczeń kosztów i korzyści, jakie poszczególne grupy społeczne odnoszą z planowania (dystrybucyjny aspekt planowania);
 - wskazać usługi ekosystemowe wspierane lub ograniczane przez PZPPOM i określić ich stan przed wejściem w życie zaktualizowanego planu, co ułatwi monitorowanie jego rezultatów;
 - wprowadzić do kart akwenów informację o planowanej infrastrukturze krytycznej i uwzględnić jej przy wydzieleniach mogących blokować jej lokowanie w POM;
 - zmienić wydzielenia PZPPOM, minimalizując konflikty z nowymi planami szczegółowymi obejmującymi akweny wyłączone z POM, przeprowadzić ponowną numerację akwenów w PZPPOM, aby przywrócić jej ciągłość i dostosować do nowej rzeczywistości po likwidacji Urzędu Morskiego w Słupsku;
 - rozważyć wydzielenie akwenów pod *mariparki* i wprowadzenie odpowiedniej funkcji w tym zakresie;
 - doprowadzić prawnie do uelastycznienia planu, tak aby można było:
 - na bieżąco aktualizować warstwę informacyjną PZPPOM bez konieczności dokonywania zmian rozporządzenia;
 - dostosowywać akweny przybrzeżne do zmiany linii brzegowej.

TRANSPORT MORSKI

W Raporcie o stanie zagospodarowania POM zostały wykorzystane dane Systemu Automatycznej Identyfikacji (AIS) przekazane przez Urząd Morski w Gdyni.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie krajowym – obowiązują cele zapisane w Polityce Morskiej RP, obowiązuje nowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- przepisy prawa – przyjęto nowe zarządzenia porządkowe dyrektora urzędu morskiego wprowadzające zmiany na obszarach objętych systemem kontroli ruchu statków (VTS/VTMS) – dotyczy zmiany przebiegu TSS Ławica Słupska; nowe rozporządzenie ministra ds. gospodarki morskiej dotyczące żeglugi pasażerskiej.

Uwarunkowania regionalne – od momentu przyjęcia PZPPOM zmianie ulegają również plany krajów sąsiednich, szczególnie Szwecji oraz Danii. Głównym powodem zmian jest potrzeba zwiększenia obszarów pod morską energetykę wiatrową. W projekcie rewizji planu szwedzkiego wskazano inaczej trasę żeglugową prowadzącą do Kłajpedy, niż jest to wskazane w PZPPOM.

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- w 2021 r. nastąpiła zmiana przestrzenna TSS „Ławica Słupska” – zmieniony został przebieg środkowej części oraz powstała nowa część wschodnia;
- analiza ruchu statków (AIS) wskazuje na:
 - o dostosowanie ruchów jednostek do nowego przebiegu TSS;
 - o spadek natężenia ruchu statków handlowych na trasach wschodnich, prowadzących do portów litewskich i rosyjskich;
 - o widoczny ruch w kierunku portu Nowy Świat (widoczny od momentu uruchomienia kanału żeglugowego);
 - o spadek natężenia ruchu jednostek rybackich, od 2019 r. systematycznie spada liczba statków wykonujących rejsy na łowiska.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM:
 - o dokumenty strategiczne podtrzymują priorytetową rolę zapewniania bezpieczeństwa nawigacyjnego i dostępu do portów morskich;
 - o w PZPPOM został uwzględniony projekt zmiany TSS Ławica Słupska.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o przeprowadzić analizę ważności morskiego systemu kontroli ruchu i bezpieczeństwa statków, w odniesieniu do bezpiecznej żeglugi, obniżenia ryzyka kolizji na morzu oraz zmniejszenia potencjalnych zanieczyszczeń transportowych itp.;
 - o rozważyć nieujmowanie tego tematu w planowaniu przestrzennym przy funkcji „Transport”, ale podniesienie go do rangi osobnej „funkcji” w planie. Taki wniosek powstał na podstawie obserwacji pracy planistów z Europy Zachodniej w projekcie eMSP, gdzie w planowaniu ujęta jest osobno działalność dotycząca nadzoru i bezpieczeństwa żeglugi, tzw. „Surveillance”.

POZYSKIWANIE ENERGII ODNAWIALNEJ

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęło pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska DSA-WPE.0312.1.2024.EMD z dnia 4 czerwca 2024 r., w którym przekazano informacje w zakresie rozwoju morskiej energetyki wiatrowej.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie międzynarodowym – nastąpiła zmiana priorytetów na poziomie UE, określone zostały również cele na poziomie mórz regionalnych (Str. Offshore, RePowerEU);
- na poziomie krajowym – kluczowe dokumenty strategiczne są aktualizowane i powinny być przyjęte na początku 2025 r. Projekty tych dokumentów przewidują planowaną moc zainstalowaną do 2040 r. w granicach **17,9 GW**;
- przepisy prawa – w 2023 r. zaktualizowano ustawę z dnia 17 grudnia 2020 r. *o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych*. Wprowadzono przepisy zwiększające wolumeny i liczbę aukcji dla morskich farm wiatrowych. Zwiększono liczbę aukcji z dwóch do czterech, podwyższając ich sumaryczną moc z 5 GW na łączną maksymalną moc do 12 GW. Łączna moc objęta wsparciem wzrosła do **17,6 GW**;
- obowiązujące decyzje PSZW – na wszystkich akwenach, z wyjątkiem POM.53.E, obowiązują decyzje lokalizacyjne. Łączna maksymalna moc na podstawie PSZW to ok. 18,5 GW (biorąc pod uwagę dotychczasowe moce objęte wsparciem – 17,4 GW). Na obszarze DUM w Gdyni planowane jest zainstalowanie ok. 11 GW, w tym ok. 7,1 GW do 2030 r.

Uwarunkowania regionalne – od momentu przyjęcia PZPPOM zmianie ulegają również plany krajów sąsiednich, szczególnie Szwecji oraz Danii. Głównym powodem zmian jest potrzeba zwiększenia obszarów pod morską energetykę wiatrową. W listopadzie 2024 r. ministerstwo obrony Szwecji odmówiło uzgodnienia 13 inwestycji wiatrowych na akwenie środkowego Bałtyku.

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- nie powstała dotychczas żadna MFW; 4 inwestycje posiadają pozwolenia na budowę i powinny zostać uruchomione w 2026/2027;
- w związku z rozwojem technologii zaczęto wskazywać na możliwości wykorzystania głębszych akwenów do posadawiania tzw. pływających morskich farm wiatrowych;
- w związku ze wzrostem planowanego poziomu mocy zainstalowanej na poziomie UE organizacje branżowe rozpoczęły dyskusje nad możliwościami wykorzystania w tym celu innych obszarów poza tymi wskazanymi w PZPPOM. Raport Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej „Potencjał Morskiej Energetyki Wiatrowej w Polsce” (2022) wskazuje nowe obszary dla potencjalnych przyszłych inwestycji o łącznym potencjale 17,7 GW;
- od 2021 r. funkcjonuje Porozumienie Sektorowe na rzecz rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce;
- rozwijane są projekty i inicjatywy międzynarodowe ukierunkowane na współużytkowanie MFW, rozwiązania prośrodowiskowe.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM. Wielkość mocy zainstalowanej zapisana w decyzjach wypełnia cele zapisane w aktualnych dokumentach strategicznych. Należy monitorować proces aktualizacji tych dokumentów.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – istnieją przesłanki do zmiany PZPPOM:
 - o raport PSEW został opracowany i wydany w 2022 r. przed udzieleniem decyzji na kolejne obszary. Najlepszym sposobem na zweryfikowanie gotowości sektora do realizacji kolejnych MFW byłoby uruchomienie procesu planistycznego w celu zebrania wniosków ze strony sektora;
 - o należy rozważyć rozpoczęcie aktualizacji PZPPOM po uruchomieniu pierwszej MFW (2026+), tak aby uzyskać wiedzę o produktywności, konfliktach, funkcjonowaniu rybołówstwa na jej obszarze itp. Podejście takie jest zgodne z pismem od ministra właściwego ds. rybołówstwa, a ponadto do tego czasu powinny być gotowe dokumenty strategiczne.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o rozważyć wprowadzenie nowego rozwiązania planistycznego – akwenów/podakwenów o funkcji „badania na potrzeby energetyki odnawialnej” albo „przyszłe funkcjonowanie z E”, dla których można by przeprowadzać dalsze analizy;
 - o rozważyć wprowadzenie funkcji pozyskiwanie energii odnawialnej (E) nie tylko w celu budowania morskich farm wiatrowych, ale jako funkcji dopuszczalnej przy innych konstrukcjach, w postaci np. 1 turbiny wiatrowej czy instalacji fotowoltaicznej, np. dla zapewnienia energii elektrycznej dla konkretnego obiektu;
 - o wziąć pod uwagę ekspertyzy/raporty powstałe w ramach Porozumienia Sektorowego;
 - o rozważyć korektę zapisów w kartach akwenów o funkcji podstawowej E, polegającą na dostosowaniu zapisów planu do obowiązujących przepisów prawnych, tj. usunięcie obowiązku ustalania przez dyrektora urzędu morskiego strefy bezpieczeństwa wokół akwenu na czas budowy MFW;
 - o rozważyć korektę sztucznego podziału na akweny POM.45.E i POM.46.E.

BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE

INFRASTRUKTURA PRZESYŁOWA

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęło pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska DSA-WPE.0312.1.2024.EMD z dnia 4 czerwca 2024 r., w którym przekazano informacje w zakresie infrastruktury przesyłowej paliw płynnych. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie międzynarodowym – infrastruktura przyłączeniowa MFW jest wskazywana jako jeden z warunków wykorzystania potencjału obszarów morskich do pozyskiwania energii z wiatru;
- na poziomie krajowym – kluczowe dokumenty są aktualizowane i powinny być przyjęte na początku 2025 r. (jak np.: Plan Rozwoju Sieci PSE). Opracowana została Polska Strategia Wodorowa, w ramach której powstaje koncepcja sieci przesyłu wodoru;
- obowiązujące decyzje PUUK – w analizowanym okresie wydano pozwolenia na układanie infrastruktury przyłączeniowej MFW, na układanie gazociągów przesyłowych pomiędzy złożami B4 i B6 a elektrociepłownią, również decyzje o lokalizacji inwestycji, w skład których wchodzi m.in. gazociąg obsługujący FSRU czy infrastruktura tworząca system chłodzenia EJ.

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- od przyjęcia PZPPOM nie zostały ułożone nowe elementy liniowe infrastruktury technicznej;
- infrastruktura przyłączeniowa MFW – w 2024 r. rozpoczęto budowę pierwszego przyłącza; pozostałe inwestycje są na różnych etapach projektowania, wszystkie otrzymały warunki przyłączeniowe;
- niektóre inwestycje albo decyzje są już nieaktualne, np. anulowane zostało pozwolenie dla gazociągu DN700 na Zatoce Puckiej, anulowane zostały również plany realizacji morskiego połączenia elektroenergetycznego Harmony LINK, gdyż decyzją inwestora połączenie obydwu systemów nastąpi drogą lądową.

Uwarunkowania przestrzenne – obszarem, na którym nastąpi kumulacja przestrzenna inwestycji technicznych, jest obszar wyprowadzania mocy z MFW do nowo budowanej stacji elektroenergetycznej Choczewo, w sąsiedztwie której powstanie również infrastruktura systemu chłodzenia elektrowni jądrowej.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM. Inwestycje strategiczne, takie jak budowa systemu chłodzenia elektrowni jądrowej czy przesył gazu na Zatoce Gdańskiej, zostaną objęte zapisami planów szczegółowych po ich przyjęciu pod koniec 2024 r. Należy monitorować proces aktualizacji dokumentów strategicznych.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o zlikwidować przepisy i informacje o Harmony LINK;
 - o uaktualnić zapisy o inwestycjach celu publicznego oraz opis uwarunkowań;
 - o rozważyć wyznaczenie nowych podakwenów dla wyprowadzenia mocy z MFW zlokalizowanych w POM.60.E.

OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęło pismo Ministerstwa Obrony Narodowej DI-WZN.287.49.2024 z dnia 10 czerwca 2024 r., w którym przekazano informacje o zmianach. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie krajowym – kluczowy dokument, Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP, obecnie nie obowiązuje, ale trwają prace nad jego aktualizacją;
- przepisy prawa – w 2021 i 2022 r. zaktualizowano rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie stref zamkniętych na morskich wodach wewnętrznych oraz na morzu terytorialnym Rzeczypospolitej Polskiej. Zmieniony został obszar strefy 6 przy porcie w Ustce.

W dniu 11 marca 2022 r. przyjęto ustawę o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2024 r. poz. 248, 834, 1089), w której ujednolicono przepisy dotyczące organizacji wojskowej RP. Ustawa określa, że pod kierownictwem Wojska Polskiego znajdują się nie tylko jednostki militarne, ale również w przypadku obszaru morskiego – straż graniczna i ratownictwo SAR.

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- zmienione zostały współrzędne trzech poligonów morskich;
- ustalono 10 nowych stref ochronnych dla terenów zamkniętych. W 2024 r. utworzono 4 trefy ochronne, zlokalizowane w Ustce, w Rozewiu i w Białogórze. W 2023 r. utworzono 3 nowe strefy – na granicy Gdyni i Kosakowa (uchylając wcześniejszą strefę znajdującą w tym miejscu), w bliskiej odległości od ujścia Martwej Wisły i nieopodal Kątów Rybackich. W 2022 r. ustanowiono 3 strefy wokół kompleksów w Ustce. We wszystkich przypadkach strefy oddziaływania wchodzą na obszar morski, na którym zakazuje się budowy nowych obiektów o określonej wysokości.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – istnieją przesłanki do zmiany PZPPOM:
 - ustawa o obronie Ojczyzny stała się głównym przepisem prawnym regulującym kwestie obronności w państwie. Należałoby dostosować definicję funkcji do wyżej wymienionej ustawy i dodać do definicji funkcji – ratownictwo morskie oraz straż graniczną.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – istnieją przesłanki do zmiany PZPPOM:
 - uległy zmianie (nieznacznej) granice poligonów będących strefami zamkniętymi, które wyznaczone są w planie jako akweny B. Należy równocześnie podkreślić, iż strefy te są wyznaczone przepisami odrębnymi, więc ich funkcjonowanie nie jest uzależnione od wydzielen PZPPOM;
 - wyznaczono nowe strefy ochronne dla terenów zamkniętych, które powinny zostać uwzględnione w planach przestrzennych.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - rozważyć rozszerzenie definicji funkcji, tak aby uwzględnić ratownictwo morskie oraz straż graniczną;
 - zmienić granice akwenów o funkcji podstawowej obronność i bezpieczeństwo państwa;
 - zmienić granice podakwenów dla poligonów MW;
 - wyznaczyć podakweny dla stref ochronnych terenów zamkniętych.

OCRONA ŚRODOWISKA I PRZYRODY

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęło pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska DSA-WPE.0312.1.2024.EMD z dnia 4 czerwca 2024 r., w którym przekazano informacje z Departamentu Ochrony Przyrody. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

- od przyjęcia PZPPOM nie wyznaczono nowych morskich obszarów chronionych, ale uchwalono akty prawne, których celem jest poprawa skuteczności ochrony przyrody – najistotniejsza w tym kontekście wydaje się Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 i akty wykonawcze;
- dotychczas ani w resorcie środowiska ani podległych lub nadzorowanych przez resort jednostkach nie został opracowany dokument z propozycjami objęcia ochroną nowych obszarów morskich. Raporty takie przygotowane zostały przez organizacje pozarządowe; z końcem listopada 2024 r. w Ministerstwie Klimatu i Środowiska rozpoczęły się prace nad Krajowym Planem Odbudowy Zasobów Przyrodniczych;
- zmieniła się granica obszaru Natura 2000 Ławica Słupska PLC990001;
- dla obszarów siedliskowych przyjęto rozporządzenia MKiŚ ws. specjalnego obszaru ochrony. Dla niektórych obszarów Natura 2000 przyjęto „tymczasowe cele ochrony”. W 2027 r. planuje się finalizację procesu opracowywania planów ochrony (tj. rozporządzeń ws. ustanowienia planu ochrony) dla wszystkich obszarów Natura 2000 w części morskiej.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma mocnych przesłanek do zmiany PZPPOM. Należy jednak podkreślić, że przyszły proces planistyczny powinien być ściśle skoordynowany z pracami MKiŚ nad wdrażaniem nowego prawa UE w zakresie ochrony różnorodności biologicznej i klimatu, zwłaszcza w kontekście wyznaczania nowych morskich obszarów chronionych.
Należy ponadto zwrócić uwagę na międzynarodowe rekomendacje w zakresie uwzględnienia ochrony waleni przy rewizji planu i dalsze ograniczenia w działalności połowowej w celu ochrony m.in. siedlisk dennych.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o uwzględnić zmianę granicy obszaru Natura 2000 Ławica Słupska PLC990001 poprzez korektę wydzielen w PZPPOM (np. zmiana granicy akwenu POM.42.O);
 - o rozważyć (po konsultacjach ze środowiskiem rybackim) wprowadzenie zakazu trałowania dennego w granicy akwenu POM.42.O;
 - o sprawdzać stan prac nad wdrażaniem poszczególnych projektów rozporządzeń ws. ustanowienia planu ochrony i w razie potrzeby korygować zapisy w kartach akwenów, w części opisującej uwarunkowania.

RYBOŁÓWSTWO I MARIKULTURA

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęło pismo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi DSA-RYB.mr.970.1.2024 z dnia 21 maja 2024 r., w którym przekazano dane oraz opinię dot. rewizji PZPPOM. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

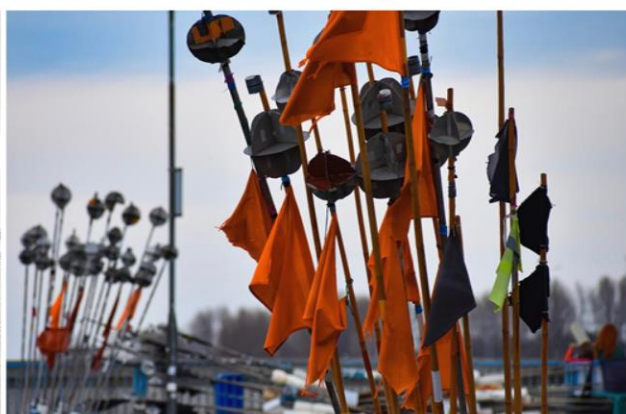
- na poziomie unijnym – odstąpiono od codziesięcioletniej reformy WPRyb, przyjmując w 2023 r. *PAKT dotyczący rybołówstwa i oceanów* wraz (m.in.) z *Planem działania na rzecz godzenia ochrony środowiska morskiego z rybołówstwem*;
- na poziomie krajowym – w 2023 r. przyjęto *Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030*;
- przepisy prawa – na bazie przepisów unijnych wprowadzono zakaz stosowania sieci stawnych bez jednoczesnego stosowania aktywnych dźwiękowych urządzeń odstraszających na obszarze Zatoki Puckiej Wewnętrznej i Zewnętrznej. Pozostałe ograniczenia w wykonywaniu rybołówstwa zostały bez zmian.

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- widoczne jest dalsze ograniczanie działalności rybackiej, będące konsekwencją wprowadzania przestrzennych zakazów i ograniczeń wynikających z WPRyb, coraz bardziej restrykcyjnych kwot połowowych czy kilkuletniego zakazu połowu dorsza ze względu na zły stan populacji bałtyckiej;
- stan floty w latach 2019–2023 był w miarę stabilny, w II połowie 2024 r. rozpoczęło się wyrejestrowywanie jednostek. Zakłada się likwidację ok. 90 jednostek zarejestrowanych na obszarze objętym PZPPOM;
- następuje systematyczny spadek wolumenów połowów spowodowany kwotami połowowymi oraz zakazem połowu dorsza;
- wyniki ostatnich rejsów badawczych wskazują na wzrost liczebności dorsza w porównaniu do lat wcześniejszych, szczególnie na obszarze Rynny Słupskiej, gdzie panują dobre warunki środowiskowe. Wielkość osobników jest mniejsza niż minimalny wymiar handlowy;
- w latach 2019–2024 Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie wydał żadnej decyzji – zezwolenia na prowadzenie w POM chowu lub hodowli organizmów morskich.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM:
 - należy monitorować wypełnianie zaleceń *Planu działania na rzecz godzenia ochrony środowiska morskiego z rybołówstwem*, zgodnie z którym państwa członkowskie powinny wskazać metody i obszary wykluczone ze stosowania narzędzi dennych.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- **Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi** podkreśla konieczność przeprowadzenia analizy wieloletniego monitoringu skumulowanego wpływu morskich farm wiatrowych na ichtiofaunę i środowisko morskie, zanim zaproponowane zostaną zmiany w PZPPOM.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - przeprowadzić analizę zasadności utrzymania podakwenów o funkcji lp dla przystani, w których nastąpiła lub nastąpi całkowita likwidacja floty rybackiej;
 - przeprowadzić analizę istniejących dokumentów regulujących relacje z rybołówstwem na obszarach poszczególnych inwestycji, szczególnie morskich farm wiatrowych, również dokumentów wypracowanych w ramach Porozumienia Sektorowego;
 - przeanalizować możliwość dopuszczenia marikultury jako przedsięwzięć niezależnych od istniejących konstrukcji, dopuszczając ją jako samodzielną inwestycję;
 - przeprowadzić analizy, o które wnioskuje MRiRW.

POSZUKIWANIE I ROZPOZNAWANIE ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ WYDOBYWANIE KOPALIN ZE ZŁÓŻ

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęło pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska DSA-WPE.0312.1.2024.EMD z dnia 4 czerwca 2024 r., w którym przekazano informacje z Departamentu Geologii. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie krajowym – przyjęto *Politykę Surowcową Państwa 2050* – wprowadzono pojęcie złóż strategicznych i krytycznych, które podlegają ochronie poprzez planowanie przestrzenne, aktualizowany *Krajowy Plan w dziedzinie Energii i Klimatu* zawiera cele dotyczące surowców krytycznych;
- przepisy prawa – znowelizowano ustawę *Prawo geologiczne i górnicze*, umożliwiając m.in. połączenie wydobywania węglowodorów z podziemnym składowaniem dwutlenku węgla czy wprowadzając możliwość wykonywania działalności w zakresie poszukiwania i rozpoznawania złóż wodoru, a także jego wydobywania ze złóż.

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- o nie doszło do zmian, tj. udzielenia nowych koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin czy wydobywanie kopalin ze złóż;
- o w 2021 r. wygasła koncesja Dębki;
- o dokonano zmian odnośnie do liczby złóż piasku i żwiru w Zatoce Gdańskiej – dodane zostały złoża na obszarach 1 – KN 20704 (rok dokumentacji 2022), 2 – KN 20706 (rok dokumentacji 2022) oraz złoża KN 21338 (rok dokumentacji 2024);
- o prowadzone są rozpoznania złóż kruszyw mineralnych w ramach projektów robót geologicznych Ławica Słupska 2, Ławica Stilo 3 oraz Ławica Południowa;
- o prowadzone są projekty i inicjatywy związane z procesem zatłaczania CO₂ do złóż ropy na obszarach morskich.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM. Należy monitorować proces aktualizacji dokumentów strategicznych
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM:
 - o wygaszenie koncesji Dębki nie powoduje konieczności zmiany PZPPOM, ponieważ jest ona położona w akwencie, dla którego procedowany jest w chwili obecnej plan szczegółowy. Po przyjęciu planu szczegółowego obszar nim objęty zostanie wyłączony z PZPPOM;
 - o dodanie trzech nowych złóż na Zatoce Gdańskiej nie powoduje konieczności zmiany PZPPOM, ponieważ są one położone w akwencie, dla którego procedowany jest obecnie plan szczegółowy. Po przyjęciu planu szczegółowego obszar nim objęty zostanie wyłączony z PZPPOM.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o objąć ochroną w PZPPOM nowe złoża surowców strategicznych dla krajowej gospodarki, jeśli w wyniku rozpoznania złóż zostaną takowe udokumentowane;
 - o rozważyć możliwość uproszczenia definicji funkcji, odwołując się bardziej do Prawa geologicznego i górniczego, objąć funkcją K również projekty robót geologicznych prowadzonych z założeniem późniejszego wydobywania.

DZIEDZICTWO KULTUROWE

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęły pismo Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego DOZ-OAiK.056.26.2024.AR z dnia 4 czerwca 2024 r. oraz pismo Narodowego Muzeum Morskiego NMM-N-OD/IP.1402/2024 z dnia 27 maja 2024 r., w których przekazano informacje dot. zmian. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie krajowym – przyjęty został *Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023–2026*;
- przepisy prawa – dokonana została ratyfikacja Konwencji UNESCO (z 16 lipca 2021 r.) oraz zmodyfikowana została ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (z 26 sierpnia 2024 r.).

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- baza wraków do PZPPOM z 2019 r. została powiększona do 77 zabytków w 2024 r. Liczba ta zapewne wzrośnie, gdyż brak jest jeszcze oficjalnych danych pochodzących z projektu *Mapowanie siedlisk dennych polskich obszarów morskich z wykorzystaniem metody mozaikowego sonarowania dna w latach 2021–2023* zleconego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- wzrosła do 4 liczba wraków uznanych za mogiły wojenne: „Karlsruhe”, „Bremerhaven”, „Goya” i „Wilhelm Gustloff”;
- w regionie Morza Bałtyckiego wypracowano nowe, szersze ujęcie dziedzictwa kulturowego obejmującego nie tylko wraki, ale również obszarowe form ochrony uwzględniające zatopione pozostałości osad czy elementy krajobrazu nadmorskiego – obecnie takie formy ochrony zostały wskazane na obszarze Zatoki Gdańskiej.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – istnieją przesłanki do zmiany PZPPOM:
 - o należałoby zaktualizować bazę zabytków podwodnych, stosując podział zaproponowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN);
 - o należałoby zaktualizować bazę grobów wojennych na obszarze POM;
 - o należałoby ująć w planie nowy, obszarowy typ zabytków morskich wskazany w dostarczonych przez MKiDN zestawach danych.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o rozważyć stosowaną w planie definicję funkcji „dziedzictwo kulturowe” oraz stosowane nazewnictwo, aby były zgodne z nomenklaturą używaną w aktach legislacyjnych;
 - o rozważyć szersze ujęcie dziedzictwa kulturowego – nie ograniczać się do części podwodnej, ale wziąć pod uwagę także interakcję woda–ląd (i odwrotnie), co pozwoli na bardziej kompleksowe ujęcie „morskiego dziedzictwa kulturowego”. Być może warto rozważyć nowe formy ochrony konserwatorskiej, tj. morskie krajobrazy kulturowe lub obszary o znaczeniu kulturowym (CSA – *Culturally Significant Areas*);
 - o wziąć pod uwagę wyniki projektu „Mapowanie siedlisk dennych polskich obszarów morskich z wykorzystaniem metody mozaikowego sonarowania dna w latach 2021–2023”, w ramach którego odkryto około 30 nowych wraków. Należy rozpoznać, ile spośród nich potencjalnie jest zabytkami oraz jakie obszary mogą być interesujące pod względem dziedzictwa kulturowego z uwagi na charakter dna.

PORTY I PRZYSTANIE

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęły pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska DSA-WPE.0312.1.2024.EMD z dnia 4 czerwca 2024 r. oraz pisma z Zarządów Portów Gdynia i Gdańsk, w których przekazano informacje dot. zmian. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie krajowym – rozwój portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej (rozbudowa oraz utrzymanie dostępu) jest w dalszym ciągu priorytetem państwa; inwestycje portowe są uwzględnione w Krajowym Planie Odbudowy (KPO) w kontekście rozwoju morskiej energetyki wiatrowej (Gdańsk, Ustka i Łeba);
- przepisy prawa – ustawa o *inwestycjach w zakresie budowy portów zewnętrznych* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1924 ze zm.) określa zasady przygotowania i realizacji inwestycji dot. budowy portów zewnętrznych; uchwała nr 38/2022 zmieniająca uchwałę w sprawie terminala instalacyjnego dla morskich farm wiatrowych (RM-06111-27-22) wskazuje port Gdańsk jako port instalacyjny.

Uwarunkowania branżowe – w akwenach w zakresie terytorialnym Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni:

- porty o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej utrzymują swoje silne pozycje pomimo pandemii COVID-19 oraz wojny na Ukrainie;
- obydwie porty – Gdańsk i Gdynia – realizują plany budowy i rozbudowy portów zewnętrznych;
- porty o znaczeniu regionalnym – Ustka, Łeba i Władysławowo – przechodzą transformację/rozwój z funkcji rybackiej na funkcję obsługi morskich farm wiatrowych, co skutkuje również w przypadku tych portów powstaniem planów rozbudowy portów zewnętrznych;
- powstały dwa nowe porty – Nowy Świat, obsługujący kanał żeglugowy przez Mierzeję Wiślaną, oraz Hel-Zachód, w granicach którego funkcjonuje Morski Port Wojenny;
- powołano nową przystań morską „Pogórze”, w której planowana jest budowa przystani Akademii Marynarki Wojennej RP.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM:
 - o inwestycje portowe prowadzone są w granicach portów i ich red. Zawierają się one w pełni w akwenach lub podakwenach wyznaczonych w PZPPOM dla funkcjonowania portów i przystani;
 - o w momencie przyjęcia planów szczegółowych akweny przeznaczone na funkcjonowanie portów w Łebie, we Władysławowie, Helu (również Hel-Zachód), Gdyni, Gdańsku i Nowym Świecie zostaną wyłączone z PZPPOM;
 - o akwen przeznaczony pod rozbudowę infrastruktury dostępowej do portu w Łebie objęty jest projektem planu dla wód przybrzeżnych od Władysławowa do Łeby – w momencie jego przyjęcia zostanie on wyłączony z PZPPOM.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o skorygować granice akwenu POM.28.lp;
 - o usunąć akwen POM.90.lp – port w Nowym Świecie będzie funkcjonował w ramach planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej.

TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

W odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni dotyczące okresowej oceny aktualności PZPPOM wpłynęło pismo Ministerstwa Sportu i Turystyki DT-WPT.510.1.2024 z dnia 8 maja 2024 r., w którym przekazano informacje dot. zmian. Zostały one wykorzystane w Raporcie o stanie zagospodarowania POM.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie krajowym – kluczowy dokument, Strategia Rozwoju Turystyki, obecnie nie obowiązuje, ale trwają prace nad jego aktualizacją;
- przepisy prawa – ustawa o *obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej* (Dz.U. z 2024 r. poz. 1125) określa zasady uprawiania turystyki i sportów wodnych.

Uwarunkowania branżowe:

- wyprzedzenie przez Gdańsk portu w Gdyni w zakresie liczby oferowanych miejsc cumowniczych dla jednostek turystycznych;
- negatywny wpływ pandemii COVID-19 na mniejsze porty pomorskiego regionu, które zanotowały mniejszą liczbę zawinięć do portu, natomiast Gdańsk i Gdynia okazały się znacznie bardziej odporne, wręcz notując wzrost zawinięć;
- koncentracja wydarzeń cyklicznych na morzu na Zatoce Gdańskiej (głównie regaty) i Zatoce Puckiej (windsurfing i kitesurfing);
- koncentracja inwestycji turystycznych w głównych portach regionalnych województwa pomorskiego oraz na obszarach portów Gdańsk i Gdynia.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM:
 - obszary szczególnej aktywności turystycznej to wody Zatoki Gdańskiej i Zatoki Puckiej. Wody Zatoki Puckiej i południowe wody Półwyspu Helskiego są atrakcyjne do uprawiania turystyki windsurfingowej i kitesurfingowej. Akweny te zostaną objęte planem szczegółowym dla Zatoki Gdańskiej.
- Rekomenduje się prowadzenie monitoringu we wszystkich portach pod kątem zawinięć jednostek turystycznych z podziałem na typ oraz zbieranie danych dot. turystyki w danym roku kalendarzowym.
- Rekomenduje się uwzględnianie przepisów, które ułatwiają rozwój turystyki, sportu i rekreacji na obszarach największego jej natężenia.

OCHRONA BRZEGU MORSKIEGO

W Raporcie o stanie zagospodarowania POM zostały wykorzystane dokumenty przekazane przez Urząd Morski w Gdyni dotyczące ochrony brzegów morskich.

Syntetyczny opis zmian od momentu opracowania PZPPOM

Uwarunkowania prawne i strategiczne:

- na poziomie krajowym – przygotowywany jest nowy *Program ochrony brzegów morskich*, gdyż poprzedni został zakończony w 2023 r. – przed uaktualnieniem *Programu ochrony brzegów morskich* konieczne jest jednak opracowanie kompleksowej oceny stanu dynamiki polskich brzegów morskich na całej długości polskiego wybrzeża od Piasków po Świnoujście i określenie tendencji rozwoju brzegów południowego Bałtyku, w powiązaniu z uwarunkowaniami ekologiczno-ekonomicznymi;
- przepisy prawa – rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 14 września 2022 r. *w sprawie minimalnych poziomów bezpieczeństwa brzegu morskiego oraz przebiegu granicznej linii ochrony brzegu morskiego* (Dz.U. z 2022 r. poz. 1988) określa odcinki linii brzegowej, dla których zostały wyznaczone minimalne poziomy bezpieczeństwa brzegu morskiego dla utrzymania bezpieczeństwa brzegu przed zdarzeniami sztormowymi o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz położenie granicznej linii ochrony brzegu morskiego;
- niewystarczające są kompetencje dyrektora urzędu morskiego w pasie nadbrzeżnym, gdzie następuje dalsze przekształcanie antropogeniczne środowiska wydmy i klifów i gdzie należałoby wzmocnić ochronę techniczną coraz dłuższych odcinków brzegu morskiego.

Uwarunkowania branżowe:

- DUM w Gdyni realizował zadania ochrony brzegu na odcinkach zagrożonych erozją i powodzią morską – działania te były bezpośrednio powiązane ze stanem strefy brzegowej, jej podatnością na erozję i wezbrania sztormowe, z wartościami, które mogą być bezpośrednio zagrożone oddziaływaniem morza, a tym samym zniszczeniem zainwestowanego zaplecza oraz zanieczyszczeniem środowiska morskiego pochodzącym z lądu;
- ochrona brzegów morskich była finansowana z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w ramach którego wykonano odbudowę ostróg na odcinku od 0,3 km we Władysławowie do 12,3 km w Kuźnicy, co pozwoli na powstrzymanie erozji brzegu morskiego w atrakcyjnym turystycznie obszarze i na terenie zurbanizowanym Półwyspu Helskiego oraz na wzmocnienie odporności wybrzeża na zagrożenia związane ze zmianami klimatu;
- wykonano również przegląd i aktualizację map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych, we właściwości Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni.

REKOMENDACJE

- Biorąc pod uwagę uwarunkowania prawne i strategiczne – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM.
- Biorąc pod uwagę uwarunkowania branżowe – nie ma przesłanek do zmiany PZPPOM:
 - o inwestycje prowadzone są w zgodzie z ustaleniami PZPPOM;
 - o pojęcia i definicje odnoszące się do funkcji ochrona brzegu morskiego C zawarte w PZPPOM nie wymagają zmiany;
 - o w momencie przyjęcia planów szczegółowych akweny przeznaczone na ochronę brzegów w Zatoce Gdańskiej i od Łeby do Władysławowa zostaną wyłączone z PZPPOM.
- W przypadku przystąpienia do zmiany PZPPOM należałoby:
 - o uwzględnić w planie pola złożowe Ustka1, Ustka2 i Ustka3 do sztucznego zasilania brzegów;
 - o uwzględnić fakt stopniowego cofania się linii brzegowej;
 - o uwzględnić rosnące zagrożenie polskiego wybrzeża powodziami sztormowymi i erozją morską (w planowaniu i projektowaniu budowli na obszarach przybrzeżnych należy brać pod uwagę wzrost poziomu morza oraz wzrost częstotliwości i siły wezbrań sztormowych);
 - o nie rozszerzać odcinków brzegów chronionych z uwagi na coraz silniejszą antropopresję na strefę brzegową;
 - o unikać lokalizacji infrastruktury w rejonach podlegających zagrożeniom naturalnym;
 - o uznać zmiany brzegowe za procesy naturalne podlegające ochronie oraz wprowadzić zalecenie, aby środki ochrony brzegów nie były stosowane na terenach niezamieszkałych (zastosowanie rekomendacji HELCOM 16/3).

STAN ŚRODOWISKA MORSKIEGO

Na podstawie przeanalizowanych wyników PMŚ nie można wysnuć wniosku, że zapisy Planu przyczyniają się do pogorszenia czy poprawy stanu środowiska. W kontekście przyszłego rozwoju i zainwestowania istotne w najbliższej dekadzie będzie zbieranie i porównywanie danych z monitoringów przed- i poinwestycyjnych i sprawdzanie skuteczności stosowanych zgodnie z decyzjami środowiskowymi rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko.

Obecnie realizowane są istotne z punktu widzenia uzupełnienia stanu wiedzy o POM projekty naukowo-badawcze. Ich wyniki mogą stanowić istotną warstwę uwarunkowań, które należy rozważyć w procesie planistycznym.

Do czasu udostępnienia danych naukowych nie można stwierdzić, czy będą uzasadniać potrzebę korekty wydzieleni lub zapisów.

Załącznik 1. Wykaz pism otrzymanych w odpowiedzi na zapytanie Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni

Instytucja	Nr pisma	Treść
Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej	BHMW-OH.555.1.2024	Potwierdzenie przekazania danych
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	DMS-MMB.731.10.2024	Przekazanie danych
Główny Inspektor Sanitarny	DMS-MMB.731.10.2024	Przekazanie informacji
Ministerstwo Cyfryzacji	BM.WP.035.7.2024 – dla UMS	Brak zmian
Ministerstwo Infrastruktury	DGMiZS-3.5600.2.2024	Potwierdzenie przekazania danych
Ministerstwo Rolnictwa	RYB.mr.970.1.2024	Przekazanie danych
Ministerstwo Zdrowia	DLD.054.113.2024.AM	Przekazanie danych
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	DOZ-OAiK.056.26.2024.AR	Przekazanie pisma do Narodowego Muzeum Morskiego
Ministerstwo Klimatu i Środowiska	WPE.0312.1.2024.EMD	Przekazanie danych
Ministerstwo Obrony Narodowej	DI-WZN.287.49.2024	Przekazanie danych
Minister Rozwoju i Technologii	DAG-II.4101.1.2024	Nie zidentyfikowano dokumentów strategicznych, które miałyby wpływ na rewizję planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w zakresie obejmującym sprawy gospodarki
Ministerstwo Sportu i Turystyki	DT-WPT.510.1.2024 – dla UMS	Brak zmian
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	DPP-WNSG.451.10.2024	Brak zmian
Narodowe Muzeum Morskie	NMM-N-OD/IP.1402/2024	Przekazanie danych

Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	Mail – dla UMS i UMG	Przekazanie danych
Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy	GAG.5511.7.2024/W.B-P	Przekazanie danych
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie	WONS.402.170.2024.LMS	Przekazanie danych
Słowiński Park Narodowy	DU.071.7.11.2024.AK	Brak zmian
Okręgowy Urząd Górniczy w Gdańsku	GDA.0162.20.2024.JC	Informacja o tym, że nie należy to do kompetencji organu
Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	OHŚ.9011.76.2024.MS	Przekazanie informacji o raportach
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	G.RPP.610.105.2024.PN	Przekazanie danych
Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A	Mail	Przekazanie danych dot. inwestycji
Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A.	DSR-061/2/24/MSZ/12/PW	Przekazanie danych dot. inwestycji